

Europejskie Ugrupowanie Współpracy Terytorialnej

Podstawowa analiza rozporządzenia i jego
potencjalnego zastosowania w Euroregionie Neisse-
Nisa-Nysa

Dr. Pavel Branda

EVROPSKÁ UNIE
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
PŘEKRAČUJEME HRANICE

Spis treści

Spis treści	2
Wprowadzenie.....	3
1 Podstawowa charakterystyka EUWT.....	3
2 Podstawy prawne EUWT	4
3 Typologia EUWT (na podstawie jego zastosowania)	7
4 Wartość dodana	7
5 EUWT a polityka spójności	8
5.1 Wdrażanie programów	9
5.2 Realizacja projektów	10
6 EUWT poza funduszami strukturalnymi.....	11
7 Wykorzystanie EUWT w regionach transgranicznych	11
8 Potencjał do wykorzystania EUWT przez Euroregion Neisse-Nisa-Nysa.....	12
9 Wsparcie dla stworzenia EUWT pomiędzy członkami Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa.....	14
10 Warianty dalszych działań	17
11 Zalecane działania – propozycja zastosowania EUWT w Euroregionie Neisse-Nisa-Nysa.....	20
12 Zakończenie	24
Załączniki	26
Literatura	27

Wprowadzenie

Duże znaczenie dla euroregionów ma przyjęcie Rozporządzenia, dającego możliwość tworzenia tzw. Europejskich Ugrupowań Współpracy Terytorialnej (EUWT) – w języku angielskim European Grouping for Territorial Cooperation (EGTC). Niniejsze opracowanie stanowi analizę Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej (EUWT), będącego nowym instrumentem prawnym na szczeblu Unii Europejskiej, służącego rozwojowi współpracy terytorialnej. Zawiera ono opis podstawowej charakterystyki tego instrumentu, analizuje proces tworzenia samego europejskiego rozporządzenia w sprawie EUWT oraz podnosi aspekty prawne rozporządzenia i jego późniejszego wdrażania. Największą uwagę poświęcono potencjalnemu zastosowaniu EUWT. Pod tym względem zdefiniowano różne rodzaje EUWT. Dotyczy to przede wszystkim analizy wykorzystania EUWT w ramach polityki spójności (na poziomie programów i projektów) oraz poza funduszami strukturalnymi (z dofinansowaniem wspólnotowym lub bez niego). Uwagę zwrócono na wykorzystanie EUWT przez trwałe struktury współpracy transgranicznej, np. euroregiony. Natomiast w końcowej części opracowania opisano wykorzystanie EUWT w Euroregionie Neisse-Nisa-Nysa oraz wskazano 3 warianty dalszego postępowania.

1 Podstawowa charakterystyka EUWT

EUWT to nowy instrument prawny, zakorzeniony w prawie wspólnotowym (w prawodawstwie Wspólnoty). Jest to nowy rodzaj podmiotu prawnego, który może być na terytorium UE tworzony na podstawie europejskiego rozporządzenia¹ przyjętego 5 lipca 2006 roku.

EUWT mogą tworzyć państwa członkowskie, jednostki samorządu terytorialnego oraz inne podmioty prawa publicznego², ewentualnie stowarzyszenia składające się z powyżej

---

¹ *Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1082/2006 w sprawie europejskiego ugrupowania współpracy terytorialnej (EUWT)*. [s.l.] : Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej, 2006, 6 s.

Dostępny na: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/cs/oj/2006/l_210/l_21020060731cs00190024.pdf>.

² Tak jak są one zdefiniowane w dyrektywie unijnej w sprawie udzielania zamówień publicznych: Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2004/18/WE z dnia 31 marca 2004 w sprawie koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na roboty budowlane, dostawy i usługi. Za „instytucje zamawiające“ uważa się zgodnie z tą dyrektywą państwo, jednostki samorządu terytorialnego, podmioty prawa publicznego, związki złożone z jednej lub wielu takich jednostek lub z jednej lub wielu podmiotów prawa publicznego. „Podmiot prawa publicznego“ oznacza każdy podmiot, ustanowiony w szczególnym celu zaspokajania potrzeb w interesie ogólnym, które nie mają charakteru przemysłowego ani handlowego, posiadający osobowość prawną i finansowany w przeważającej części przez państwo, jednostki samorządu terytorialnego lub inne podmioty

wymienionych instytucji. Warunkiem jest, aby instytucje te pochodziły co najmniej z dwóch państw członkowskich Unii Europejskiej³. W strategii politycznej Komitetu Regionów (KR), którą kierownictwo KR przyjęło w grudniu 2006 roku, zapisano: „EUWT to nowy instrument, umożliwiający tworzenie stabilnej struktury na rzecz współpracy terytorialnej na szczeblu transgranicznym, ponadnarodowym i międzyregionalnym. Priorytetowo traktowany jest jako instrument na rzecz wspierania współpracy terytorialnej w ramach funduszy strukturalnych, chociaż rozporządzenie w sprawie EUWT umożliwia jego wykorzystanie również poza polityką spójności, a ogólniej również poza finansowaniem UE. EUWT można w zasadzie wykorzystać do współpracy także w takich obszarach, jak zdrowie publiczne, transport publiczny, przeciwdziałanie katastrofom czy też tworzenie ponadnarodowych struktur na rzecz turystyki. Ponadto, EUWT będzie otwarte na finansowanie wewnątrz krajowe, stanowiąc uzupełniający instrument do realizacji strategii partnerstwa sektora publicznego i prywatnego.”⁴

2 Podstawy prawne EUWT

Podstawę prawną EUWT stanowi Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1082/2006 w sprawie europejskiego ugrupowania współpracy terytorialnej (EUWT) z dnia 5 lipca 2006 roku.

„Rozporządzenie ma zasadniczo bezpośrednie działanie. Oznacza to, że w grę nie wchodzi żadne przepisy wykonawcze państwa członkowskiego, od których zależne byłoby stosowanie rozporządzenia, chyba że będzie to dotyczyło szczególnej sytuacji, jaka została uwzględniona w samym rozporządzeniu.”⁵ Właśnie dzięki temu Rozporządzenie w sprawie EUWT stanowi wyjątkowy rodzaj rozporządzenia, ponieważ w art. 16 zapisano, że „państwa członkowskie ustanawiają takie przepisy, jakie są właściwe do zapewnienia skutecznego stosowania

---

prawa publicznego; albo taki, w którym ponad połowa członków organu administrującego, zarządzającego lub nadzorczego została wyznaczona przez państwo, jednostki samorządu terytorialnego lub inne podmioty prawa publicznego.

³ Udział podmiotów z państw trzecich jest możliwy, jeżeli dane trzecie państwo przyjmie identyczne ustawodawstwo w swoim systemie prawnym lub jeżeli umożliwia to porozumienie międzynarodowe.

⁴ Komitet Regionów. *Perspektywy współpracy terytorialnej oraz europejskie ugrupowanie współpracy terytorialnej (EUWT): strategia polityczna i działania wspierające Komitetu Regionów – Komunikat wyjaśniający*: [s.l.] : [s.n.], 2006. Dostępny na:

<http://www.cor.europa.eu/migrated_data/CoR_EGTC_322_2006_CS.pdf>. s. 4

⁵ *Právo Evropské unie - Sagit* [online]. c1996-2008 [cyt. 2008-11-10]. Dostępny na: <http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=156&typ=r&refresh=yes&levelid=EU_155.HTM>.

niniejszego rozporządzenia.“⁶ Artykuł 18 mówiący o wejściu w życie rozporządzenia stanowi, że rozporządzenie stosuje się dopiero od 1 sierpnia 2007 roku.⁷ Rozporządzenie ma pod tym kątem niektóre cechy dyrektywy.⁸

Państwa członkowskie miały do 31 lipca 2007 roku podjąć niezbędne działania w celu zapewnienia skutecznego wdrażania tego rozporządzenia. Na dzień 19 czerwca 2009 roku jednak tylko 18 spośród 27 państw przyjęło w swoim ustawodawstwie niezbędne regulacje prawne, które umożliwiłyby stosowanie rozporządzenia (czyli stworzenie i funkcjonowanie EUWT z siedzibą na terenie danego państwa).⁹ Republika Czeska przyjęła przepis wykonawczy w formie nowelizacji ustawy w sprawie wspomagania rozwoju regionalnego w maju 2009 roku.¹⁰

Rozporządzenie to przyjęto w ramach tzw. "pakietu spójności" - tj. rozporządzeń, które regulują funkcjonowanie polityki spójności - tzw. rozporządzenie ogólne oraz rozporządzenia do poszczególnych funduszy: do Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności. Jego podstawę stanowi artykuł 159 trzeciego podakapitu Traktatu, stoi więc w ten sposób poza wyżej wymienionymi funduszami strukturalnymi, niemniej jednak to, że było zaproponowane i omawiane wraz z nimi, wskazuje na jego potencjalne zastosowanie w zakresie wdrażania polityki spójności zarówno na poziomie programów, jak i na poziomie poszczególnych projektów.

---

⁶ *Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1082/2006 w sprawie europejskiego ugrupowania współpracy terytorialnej (EUWT).*

[s.l.]: Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej, 2006. 6 s. Dostępny na: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/cs/oj/2006/l_210/l_21020060731cs00190024.pdf>. s. 19.

⁷ Za wyjątkiem wymienionego już powyżej art. 16.

⁸ „Dyrektywa nie jest powszechnie obowiązująca. To akt wiążący tylko dla podmiotów, do których jest zaadresowany – a tymi mogą być wyłącznie państwa członkowskie (zazwyczaj jako takie – czyli wszystkie). Dyrektywa określa tylko rezultat, jaki ma zostać osiągnięty, natomiast formy i metody osiągnięcia tego celu pozostają w gestii państw. Przeważająca większość dyrektyw adresowana jest do państw członkowskich ogólnie i pod tym kątem dyrektywa ma charakter normatywny (nie indywidualny). Dyrektywa zazwyczaj określa pewne, mniej lub bardziej szczegółowe, zasady, które mają być wdrożone do ustawodawstwa państw członkowskich w sposób, jaki wymagany jest w danym państwie. W tym celu dyrektywy wskazują termin, w jakim ich treść ma być ujęta w ustawodawstwie krajowym (czyli transponowana, ewent. wdrożona) a właściwy krajowy przepis notyfikowany Komisji”. W: *Právo Evropské unie - Sagit* [online]. c1996-2008 [cit. 2008-11-10]. Dostępny na: <

http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=156&typ=r&refresh=yes&levelid=eu_262.htm >.

⁹ Wg informacji Komitetu Regionów. Patrz:

<http://cor.europa.eu/pages/EventTemplate.aspx?view=folder&id=2a35663b-5cd7-41e7-88e5-a148f1747e43&sm=2a35663b-5cd7-41e7-88e5-a148f1747e43>.

¹⁰ Prezydent państwa podpisał właściwą nowelizację dnia 25. 5. 2009r.

Aspekty prawne dotyczące stosowania rozporządzenia

Przyjęte rozporządzenie jest bardzo proste i krótkie. Tym bardziej jednak pojawia się wiele konkretnych, dodatkowych niewyjaśnionych aspektów prawnych. Wiele z nich zostanie rozwiązanych w drodze regulacji krajowych, niektóre jednak będzie konieczne rozwiązać na szczeblu unijnym. Przedstawmy krótko tylko niektóre z nich:

- *Zasada partnera wiodącego*

W rozporządzeniu w sprawie EFRR są określone nowe wymagania co do projektów w ramach programów współpracy. Jedną z zasad, która objęła również programy współpracy transgranicznej, jest zasada partnera wiodącego (Lead Partnership Principle), mówiąca o tym, że w każdym projekcie powinna być określona liczba partnerów (zazwyczaj co najmniej 2 lub 3), z których jeden pełni rolę tzw. partnera wiodącego odpowiedzialnego za projekt, w tym za finansowe zarządzanie projektem. Mimo, że w rozporządzeniu w sprawie EUWT zapisano, że EUWT mogą być stosowane dla projektów, pojawia się pytanie, czy jako wnioskodawca i potencjalny beneficjent może występować tylko jedno EUWT. Byłoby to logiczne, ponieważ EUWT już samo w sobie stanowi wyższą formę współpracy partnerskiej. Wydział prawny Komisji odniósł się do tej kwestii wydając komunikat, wysłany w lutym 2008 roku do wszystkich instytucji zarządzających programów współpracy i państwom członkowskim, w którym mowa o tym, że EUWT mogą być tzw. wyłącznym beneficjentem (sole beneficiary). Jednak audyt może być przeprowadzany również na poziomie poszczególnych partnerów w ramach EUWT.

- *Włączenie partnerów z państw trzecich*

Oczywiście współpraca odbywa się także na zewnętrznych granicach UE i w sposób logiczny pojawia się pytanie, jak postępować w zakresie włączenia partnerów z państw trzecich (nieczłonkowskich). W rozporządzeniu wyraźnie mowa jest o tym, że partnerzy muszą pochodzić z co najmniej z dwóch państw członkowskich. W tym miejscu należy sobie uświadomić, iż rozporządzenie zawiera pewne ograniczenia. W ramach polityki spójności określono, czym jest wewnętrzna polityka UE. Nie reguluje więc stosunków z państwami trzecimi. A więc w sytuacji, gdy jeden partner pochodzi z państwa członkowskiego a drugi z nieczłonkowskiego, nie mamy do czynienia z EUWT w myśl rozporządzenia UE. Państwa trzecie mogą przyjąć uregulowania, podobne rozporządzenia, które umożliwią podmiotom wchodzenie do ugrupowań o

podobnym charakterze. Jeżeli EUWT zostanie stworzone np. przez dwa państwa członkowskie, to partnerów z państw trzecich można włączyć np. jako członków stowarzyszonych itp. Kwestia ta będzie jeszcze przedmiotem wielu merytorycznych dyskusji.

- *Osobowość prawna EUWT*

Pomimo tego, że rozporządzenie mówi o tym, że partnerzy zakładający EUWT powinni być podmiotami prawa publicznego (lub ich stowarzyszeniami), to samej osobowości prawnej powstającego EUWT nie dotyczy. Pozostaje to więc w gestii unormowań krajowych. One stanowią, według jakiego prawa będą traktowane te stworzone podmioty - czy według prywatnego czy według publicznego.

3 Typologia EUWT (na podstawie jego zastosowania)

Na podstawie rozporządzeń w sprawie EUWT oraz w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego można zdefiniować cztery podstawowe rodzaje EUWT pod kątem jego zastosowania. Pierwsze dwa dotyczą programów współpracy finansowanych z funduszy strukturalnych. EUWT można wykorzystać do:

1. wdrażania programów współpracy (może pełnić funkcję instytucji zarządzającej (MA¹¹) lub wspólnego sekretariatu technicznego (JTS¹²) – poziom programu;
2. realizacji projektów współpracy finansowanych z EFRR, Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) a nawet Funduszu Spójności (FSp) – poziom projektu.

Kolejne dwa rodzaje mieszczą się zaś poza funduszami strukturalnymi. EUWT można wykorzystać do:

3. pozostałych form współpracy przy finansowaniu unijnym;
4. pozostałej współpracy bez finansowania unijnego.

4 Wartość dodana

---

¹¹ Managing Authority.

¹² Joint Technical Secretariat.

Zanim jednak przystąpimy do bardziej dokładnego omówienia poszczególnych rodzajów EUWT, warto zastanowić się nad tzw. wartością dodaną EUWT, tj. w czym proponowane rozwiązanie EUWT jest korzystniejsze i efektywniejsze w porównaniu z istniejącymi do tej pory alternatywnymi formami.

Zdaniem autora EUWT ma sens i wartość dodaną w szczególności w poniższych przypadkach:

- zwiększenie efektywności zarządzania europejskimi programami współpracy, w szczególności tymi transgranicznymi (patrz następująca część EUWT i polityka spójności – wdrażanie programów).
- Na poziomie projektu, gdy mamy do czynienia z projektami, w ramach których potrzebny jest wspólny podmiot prawny. Czyli dotyczy to bardziej długotrwałych projektów, z bardzo ściśle współpracującymi partnerami (w szczególności więc projektów transgranicznych), w ramach których partnerzy mają potrzebę:
  - nabywania wspólnych składników majątku lub
  - zatrudniania wspólnego personelu.
- Kolejnym przypadkiem mogą być trwałe struktury współpracy (też przede wszystkim transgraniczne), gdzie wspólny podmiot prawny może podnieść poziom współpracy na poziom o wyższej jakości. W tym przypadku dotyczy to w szczególności euroregionów, które tworzą trwałe wspólne struktury służące do rozwoju współpracy (wspólne organy na szczeblu politycznym oraz szeroki wachlarz specjalistycznych grup roboczych).

5 EUWT a polityka spójności

Jak już kilkakrotnie wspomniano, rozporządzenie w sprawie EUWT jest ściśle związane z polityką spójności. Odnosi się do niego także rozporządzenie w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, z którego finansowane są programy współpracy: „Państwa członkowskie uczestniczące w programie operacyjnym w ramach Celu „Europejska Współpraca Terytorialna” mogą wykorzystywać europejskie ugrupowanie współpracy terytorialnych na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1082/2006 z dnia 5 lipca 2006 roku w sprawie europejskiego ugrupowania współpracy

terytorialnej (EUWT), w celu uczynienia tego ugrupowania odpowiedzialnym za zarządzanie programem operacyjnym poprzez nałożenie na niego obowiązków instytucji zarządzającej i wspólnego sekretariatu technicznego. W tym kontekście odpowiedzialność finansowa nadal spoczywa na każdym państwie członkowskim.¹³

5.1 Wdrażanie programów

Mowa tu więc o pierwszym sposobie wykorzystywania EUWT we wdrażaniu programów współpracy. W przypadku Republiki Czeskiej zarządzanie jest stosunkowo zcentralizowane (np. w czesko-polskim programie współpracy transgranicznej Instytucją Zarządzającą jest Ministerstwo Rozwoju Regionalnego RCz a funkcję Wspólnego Sekretariatu Technicznego pełni Centrum Rozwoju Regionalnego RCz, czyli instytucja powołana przez ministerstwo). Zastosowanie EUWT, w którym byłyby reprezentowane organy samorządu lokalnego i regionalnego (np. kraje, których program dotyczy, wspólnie z polskimi województwami z drugiej strony granicy lub samorzady - np. w formie euroregionów), oznaczałoby, zdaniem autora, postęp w tych aspektach governance:

- większą decentralizację zarządzania programami;
- większą „transgraniczność” zarządzania - Komisja często w trakcie przygotowywania programów uwypuklała wymóg, aby programy te były naprawdę wspólne, tj. by jak najwięcej instytucji wdrażających było wspólnych;
- wzmocnienie zasady tzw. kilkupoziomowego zarządzania (multi-level governance) – kluczowi gracze (stakeholders), których zarządzanie programem dotyczy, mogą być zaangażowani wraz z państwami członkowskimi nie tylko w pracę komitetu monitorującego, ale także właśnie w funkcjonowanie instytucji zarządzającej i wspólnego sekretariatu technicznego.

Dla takiego zastosowania EUWT w okresie programowania 2007-2013 istniała jednak bariera czasowa. Stosowanie rozporządzenia możliwe było w terminie późniejszym (ze względu na to, że większość państw członkowskich jeszcze nie przyjęła odpowiednich regulacji prawnych, rozporządzenia tego nie można w większości państw stosować do tej

---

¹³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1080/2006 z dnia 5 lipca 2006 r. dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1783/1999. [s.l.] : Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej 2006. 11 s. Dostępny na: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:210:0001:0011:CS:PDF>>. s. 9.

pory), gdy projekty poszczególnych programów operacyjnych były już opracowane i uzgadniane z Komisją.

Autor jest zdania, że pod tym kątem istnieją 2 możliwości wykorzystywania EUWT:

- Stworzenie EUWT w celu wdrażania przyszłej generacji programów współpracy. Ze względu na rewizję budżetu i trwającą debatę na temat przyszłości polityki spójności jednak wcale nie jest oczywiste, czy i w jakiej formie programy współpracy będą wogóle po 2013 roku istnieć. A nawet gdyby istniały w kształcie podobnym do obecnego, od państw członkowskich będzie zależało, czy będą chętne do tworzenia i wykorzystywania istniejących EUWT do wdrażania programów. Będzie także zależało od przygotowania ram prawnych przyszłej polityki spójności, w ramach których będą określone cele i instrumenty oraz w których mogą być też wpisane zasady dotyczące stosowania EUWT. Ramy te będą jednak jeszcze przedmiotem negocjacji prowadzonych w ramach instytucji UE a ich kształt będzie zależny od różnych punktów widzenia i interesów poszczególnych aktorów.
- EUWT może wejść do istniejących programów i przejąć odpowiedzialność istniejących IZ lub WST. Ze względu na skomplikowanie tej procedury można zakładać, że taka sytuacja będzie raczej pojawiać się wyjątkowo.¹⁴

5.2 Realizacja projektów

Rozporządzenie w sprawie EUWT przewiduje także jego stosowanie w ramach realizacji projektów z funduszy strukturalnych. Niemniej może być wykorzystywane do realizacji projektów finansowanych przez Wspólnotę oraz z funduszy pozastrukturalnych. Przykładowo może być dobrą postacią prawną konsorcjum realizującego projekt finansowany z 7. programu ramowego badań, rozwoju technologicznego i wdrożeń.

Podejmując decyzję, czy EUWT można wykorzystać do danego projektu, należy każdorazowo przeprowadzić analizę, czy wartość dodana (korzyści) jest adekwatna do

---

¹⁴ Obecnie tylko jeden spośród programów współpracy oficjalnie rozważa wykorzystanie EUWT w roli IZ, konkretnie Program Współpracy Transgranicznej tzw. Dużego Regionu (Greater Region, Grande Région, Grossregion – obejmującego Luksemburg, niemieckie kraje związkowe Saara i Nadrenia – Palatynat, przedstawiciela francuskiego regionu Lorraine a ze strony belgijskiej region Walonia i niemieckojęzyczną wspólnotę). Program operacyjny przedstawiony Komisji bezpośrednio wskazuje wolę polityczną stworzenia EUWT do 2009 roku a następnie przeniesienie na niego roli instytucji zarządzającej programem. Program ten jest jednak specyficzny, ponieważ w tym okresie nastąpiło połączenie 3 dotychczasowych programów w jeden większy.

ponoszonych kosztów (w większości w formie dużej administracyjnej czasochłonności) i czy dla efektywnej realizacji projektu nie wystarczałaby jakaś alternatywna forma współpracy (np. porozumienie w sprawie współpracy).

6 EUWT poza funduszami strukturalnymi

W artykule 7 Rozporządzenia w sprawie EUWT mowa, iż „EUWT może prowadzić inne określone działania związane ze współpracą terytorialną ich członków dla realizacji celu, o którym mowa w art. 1, ust. 2, niezależnie od tego, czy Wspólnota wnosi do nich wkład finansowy.”¹⁵ Istnieje więc możliwość zastosowania EUWT do współpracy, która nie jest finansowana ze środków unijnych.

Państwa członkowskie jednak do ostatecznej formy rozporządzenia przeforsowały następujący zapis: „Państwa członkowskie mogą ograniczać zadania, które EUWT mogą wykonywać bez finansowego wkładu ze strony Wspólnoty. Zadania te obejmują jednak przynajmniej działania związane ze współpracą wymienione w art. 6 rozporządzenia (WE) nr 1080/2006.”¹⁶ W artykule 6 rozporządzenia w sprawie EFRR określona jest działalność funduszu, która jest jednak bardzo szeroka. Innym słowy, EUWT nie powinny być ograniczane przez państwa członkowskie w działaniach, które można finansować z EFRR.

Rozporządzenie jednak enumeratywnie wymienia zadania, których EUWT wykonywać nie może. Dotyczą one wykonywania uprawnień przyznanych na mocy prawa publicznego lub obowiązków, których celem jest ochrona ogólnych interesów państwa lub ochrona ogólnych interesów innych organów publicznych, takich jak uprawnienia policyjne i regulacyjne, wymiar sprawiedliwości i polityka zagraniczna.

7 Wykorzystanie EUWT w regionach transgranicznych

Z powyższego wynika, że ten nowy instrument prawny przewiduje potencjał do przesunięcia governance na wyższy jakościowo poziom. W szczególności w regionach

---

¹⁵ *Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1082/2006 w sprawie europejskiego ugrupowania współpracy terytorialnej (EUWT).*

[s.l.]: Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej, 2006. 6 s. Dostępny na: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/cs/oj/2006/l_210/l_21020060731cs00190024.pdf>. s. 21.

¹⁶ *Ibidem*, s.22.

transgranicznych. Może służyć do zwiększenia efektywności trwałej współpracy i zarządzania sprawami publicznymi.

Wszystkie EUWT, jakie do tej pory powstały, dotyczą współpracy transgranicznej - czyli najbardziej ścisłej i najbardziej intensywnej formy współpracy terytorialnej. Potwierdza to, że EUWT ma największe znaczenie właśnie dla rozwoju współpracy transgranicznej.

EUWT można w ramach współpracy transgranicznej wykorzystać na dwa sposoby:

- do rozwoju *celowej (sektorowo ukierunkowanej) współpracy*. Dla przykładu autor wymienia kilka konkretnych dziedzin i potencjalnych przypadków. Może to dotyczyć przykładowo sfery świadczenia transgranicznych usług komunalnych (np. wspólna gospodarka odpadami) czy zapewnienia usług transportowych (np. wspólne spółki przewozowe obsługujące transgraniczne linie komunikacyjne). EUWT może znaleźć zastosowanie również w sferze gospodarczej (np. w zakresie stworzenia wspólnej agencji rozwoju lub w przypadku transgranicznej specjalnej strefy ekonomicznej w postaci wspólnej spółki wykonawczej lub developerskiej). Zastosowanie może mieć miejsce także w sferze zarządzania kryzysowego (ochrony przed katastrofami) lub świadczenia usług medycznych;
- do rozwoju *ogólnej (kilkukierunkowej) współpracy*. EUWT może służyć do stworzenia trwałych struktur wspomagających rozwój współpracy we wszystkich dziedzinach życia ludzi. Dotyczy to przede wszystkim euroregionów jako najbardziej zaawansowanych i najbardziej transgranicznych struktur, które jednak często nie posiadają transgranicznej osobowości prawnej. EUWT może im nadać większą legitymizację, aby w ten sposób mogły być prawdziwymi partnerami dla regionów, państw członkowskich i instytucji europejskich. Bardzo ważną sferą może być również planowanie przestrzenne czy też przygotowanie i realizacja transgranicznych planów/koncepcji rozwoju.

8 Potencjał do wykorzystania EUWT przez Euroregion Neisse-Nisa-Nysa

Z powyżej przeprowadzonej analizy wynika, że EUWT będzie najbardziej wykorzystywane przez stałe struktury wspomagające współpracę transgraniczną, którym do tej pory brak osobowości prawnej. W tej kategorii mieści się również Euroregion Neisse-Nisa-Nysa. Euroregion świadomy jest tego deficytu i stąd w grupie swoich podstawowych

(priorytetów) celów zawartych w Porozumieniu Ramowych wymienia „stworzenie wspólnego podmiotu prawnego“¹⁷.

Spośród kolejnych celów euroregionu należy wymienić stworzenie:

- wspólnej przestrzeni planistycznej ERN;
- wspólnego zintegrowanego regionu urlopowego i turystycznego.

Stworzenie wspólnego podmiotu prawnego (EUWT) mogłoby w istotny sposób przyczynić się do bardziej efektywnej realizacji w/w celów ERN. Są to bowiem cele, w ramach których ważna jest jak najściślejsza współpraca. I właśnie wspólny podmiot prawny daje tę *większą transgraniczność (jedność)*. Pomimo istnienia działań, które poszczególne narodowe stowarzyszenia (strony narodowe) wykonują samodzielnie, niektórych działań nie da się rozwijać efektywnie bez jak najwęższej współpracy i koordynacji (najlepiej wspólnie finansowanych i personalnie zapewnionych). Do tej grupy należą działania skierowane na realizację wyżej wymienionych celów, jak np.:

- przygotowanie, realizacja i monitoring koncepcji, strategii i planów rozwoju;
- sprawna codzienna komunikacja transgraniczna (wymiana informacji) – np. koordynacja transgranicznych grup roboczych EUREX, przekazywanie informacji o zamówieniach publicznych z drugiej strony granicy, połączenie rynku pracy (informacje nt. wolnych miejsc pracy) - węższa współpraca z EURES;
- realizacja wspólnych projektów na rzecz realizacji w/w celów (np. wspólna prezentacja internetowa, monitoring prasy, wspólne czasopismo itp.);
- wspólna agencja turystyczna do realizacji wspólnego zintegrowanego regionu urlopowego i turystycznego.

Kolejnym ważnym aspektem EUWT pod kątem długofalowego charakteru określonych celów ERN jest jego *trwałość*. Trwała struktura prawna z jasnymi zasadami funkcjonowania stanowi gwarancję zapewnienia ciągłości (mniejsze uzależnienie od zmian politycznych). Jest ona podstawową przesłanką do realizacji długofalowych wspólnych projektów (celów).

Chociaż punkt ciężkości przyszłej działalności EUWT autor postrzega w szczególności w jego wykorzystaniu poza funduszami strukturalnymi UE, to istnienie wspólnego podmiotu prawnego oznaczałoby *wzmocnienie istniejącej pozycji euroregionu we wdrażaniu Funduszu*

---

¹⁷ Porozumienie Ramowe Neisse-Nisa-Nysa, paragraf 2 (Cele i zadania), ustęp 7.

Małych Projektów (FMP). Swoją obecną pozycję euroregiony zawdzięczają bardziej wsparciu Komisji Europejskiej, która euroregiony postrzega de facto jako struktury transgraniczne, również w przypadkach, gdy tak de jure nie jest. Na granicach, gdzie współpraca ma dłuższe tradycje (a euroregiony bardziej znaczącą pozycję w ramach programów współpracy transgranicznej) można zaobserwować jednoznaczne stopniowe odchodzenie od modelu „bliźniaków“ na rzecz wspólnego podmiotu prawnego. Osobowość prawna euroregionu stanowi również przesłankę dla potencjalnego wzmocnienia roli ERN w tym kierunku.

9 Wsparcie dla stworzenia EUWT pomiędzy członkami Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa

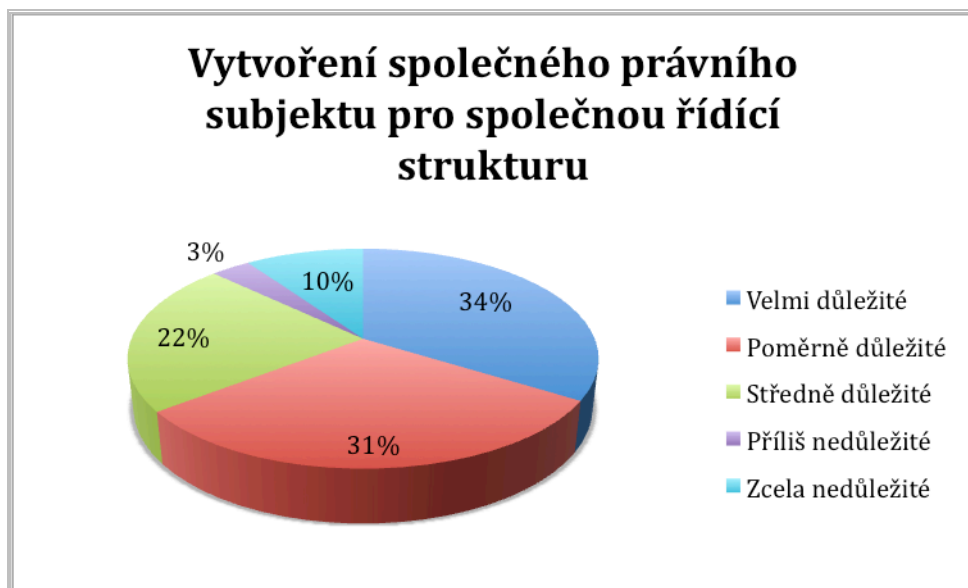
Pod koniec 2009 roku przeprowadzono badanie ankietowe wśród członków Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa (tj. po wszystkich trzech stronach ERN), które miało odpowiedzieć na pytania, jak członkowie postrzegają euroregion, jego przydatność, jak z niego korzystają, jakie ukierunkowanie i jakich działań oczekują od euroregionu i jaką rolę powinien euroregion odgrywać w programach współpracy transgranicznej¹⁸. W związku z ostatnim wymienionym aspektem badano zainteresowanie stworzeniem wspólnego podmiotu prawnego (z funkcją wspólnej struktury zarządzającej na poziomie euroregionu).

W ostatnim pytaniu w/w ankiety badano, jaką wagę członkowie przypisują stworzeniu wspólnego podmiotu prawnego. Za bardzo ważne uważa to 34% ankietowanych, kolejne 31% uważa to za stosunkowo ważne a 22% za średnio ważne. Za całkowicie nieważne uważa to 10%, kolejne 3% zaś za niezbyt ważne. Oczywiście jest więc, że cel, jaki ERN postawił sobie w 2004 roku na posiedzeniu Trójstronnej Rady w Lemberku – czyli założenie wspólnego podmiotu prawnego – ma stosunkowo duże wsparcie wśród członków ERN i należałoby rozwijać działania w tym kierunku.

Rys. 1 Postrzeganie wagi stworzenia wspólnego podmiotu prawnego (w celu wspólnej struktury zarządzającej)

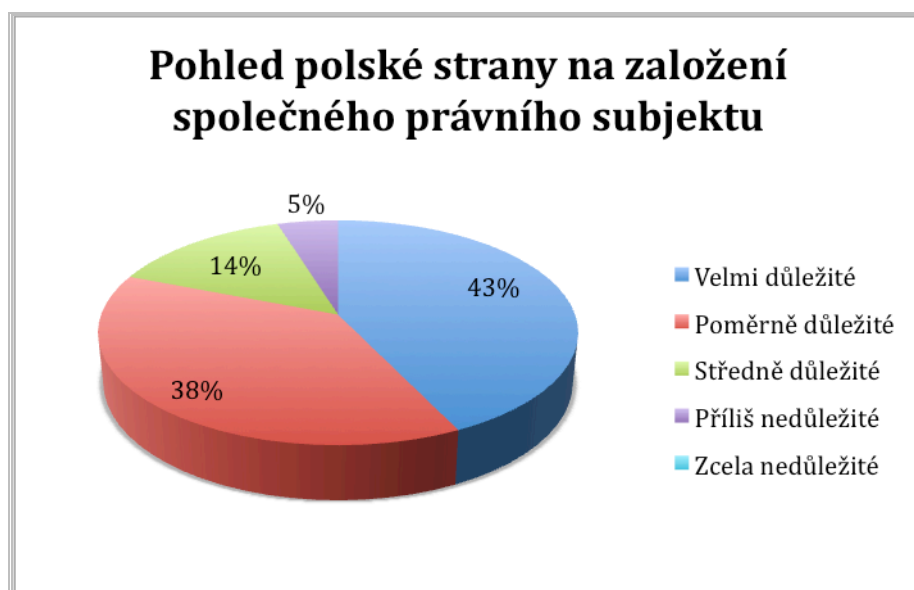
¹⁸ Ankieta dostępna jest na stronach www.ern.cz/2010-2014 w czeskiej, polskiej i niemieckiej wersji

W tym miejscu należy stwierdzić, że zastosowanie podmiotu prawnego do wdrażania programów współpracy transgranicznej jest mniej prawdopodobne, aniżeli jego wykorzystanie do rozwoju ogólnej współpracy transgranicznej. Ankieta zawierała pytanie związane z wdrażaniem programów CBC. Jest więc prawdopodobne, że w zakresie ogólnego wykorzystania wsparcie dla wspólnego podmiotu będzie jeszcze wyższe (jest to sfera mniej konfliktowa).

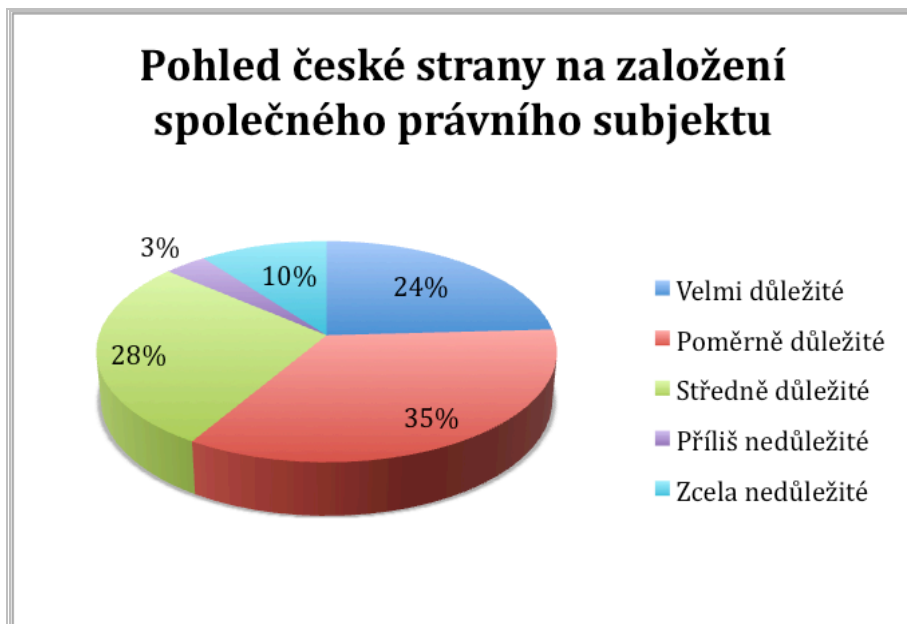
Patrząc zaś na spojrzenie poszczególnych stron ERN stwierdzamy, że największe wsparcie dla wspólnego podmiotu prawnego występuje po polskiej stronie ERN, gdzie za bardzo ważny uważa go 43% respondentów a kolejnych 38% za stosunkowo ważny.

Rys. 2 Postrzeżenie wagi stworzenia wspólnego podmiotu prawnego – spojrzenie strony polskiej

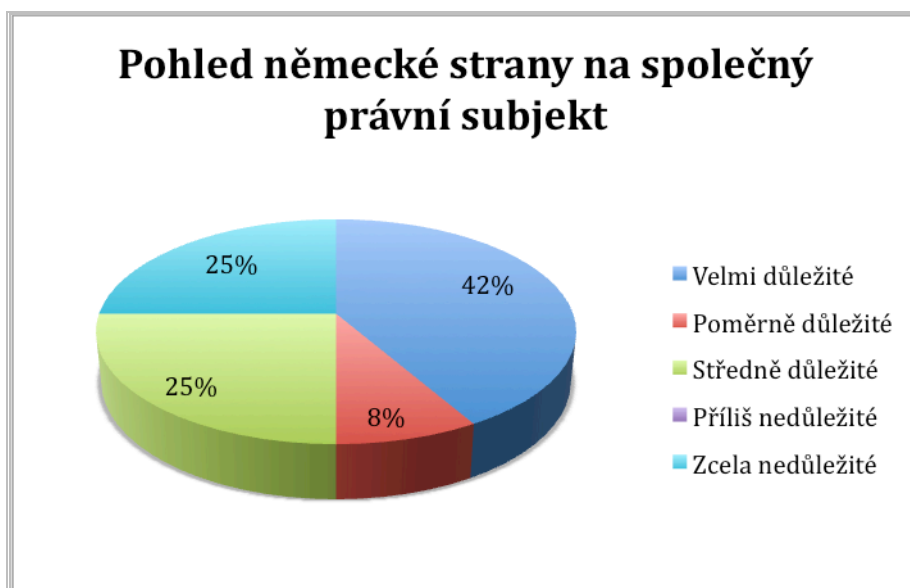
Wśród českých členů ERN společný právní subjekt za velmi důležitý považuje 24% a poměrně důležitý 35% respondentů. Těchto 10% považuje za zcela nedůležitý.

Rys. 3 Postrzeżenie wagi stworzenia wspólnego podmiotu prawnego – spojrzenie strony českéj

W przeciwieństwie do tego po stronie niemieckiej jako całkowicie nieważny uważa go aż jedna czwarta ankietowanych. Niemniej jednak i tu przeważa pozytywny pogląd: Za bardzo ważny uważa go 42% respondentów a kolejnych 8% za stosunkowo ważny. Natomiast 25% za średnio ważny.

Rys. 4 Postrzeżenie wagi stworzenia wspólnego podmiotu prawnego – spojrzenie strony niemieckiej

Chociaż założenie wspólnego podmiotu prawnego jest w różnym stopniu wspierane po różnych stronach euroregionu i chociaż to w pewnym sensie „krok w nieznaną”, założenie wspólnego podmiotu prawnego cieszy się stosunkowo dużym wsparciem wśród członków euroregionu. Istnieje też wystarczająca wola polityczna. To podstawowa przesłanka do stworzenia EUWT.

10 Warianty dalszych działań

W zasadzie w zakresie wykorzystania EUWT przez Euroregion Neisse-Nisa-Nysa można zdefiniować 3 warianty dalszego postępowania, spośród których każdy ma swoje zalety i wady. Będzie w gestii polityków euroregionalnych, na który się zdecydują:

- *Utrzymanie istniejącego statusu prawnego.* Wariant ten oznaczałby zachowanie obecnego stanu prawnego: czyli utrzymanie trzech samodzielnych stowarzyszeń po każdej stronie granicy z własną osobowością prawną i współpracy tych stowarzyszeń na podstawie porozumienia w sprawie współpracy bez tworzenia wspólnego podmiotu.
  - Zaletą tego wariantu jest zachowanie już sprawdzonego modelu, czyli minimalne ryzyko.
  - Wadą jest natomiast „zakonserwowanie” istniejącego stanu oraz ograniczenie dalszego rozwoju współpracy, w szczególności w zakresie wspólnego interesu (np. wspólnego planowania strategicznego). Jako wadę można również traktować zrezygnowanie z jednego podstawowego celu, jaki euroregion i jego władza polityczna wyznaczyła.
- *Przekształcenie euroregionu we wspólny podmiot prawny – zastąpienie istniejącej struktury.* Oznaczałoby to zastąpienie istniejącej dobrowolnej współpracy na podstawie porozumienia poszczególnych stowarzyszeń wspólnym podmiotem prawnym (EUWT). Podmiot ten miałby wspólny budżet i realizowałby wszelkie działania.
  - Zaletą tego wariantu jest wartość dodana takiej struktury, która została opisana powyżej – czyli jej większa transgraniczność, trwałość, mocniejszy status prawny w stosunku do szczebla regionalnego i krajowego oraz potencjał do

wzmocnienia pozycji we wdrażaniu programów UE wspierających współpracę transgraniczną (przede wszystkim Funduszu Małych Projektów).

- Podstawową wadą jest natomiast brak doświadczeń z taką procedurą, co wiąże się z dużym ryzykiem związanym z takim przekształceniem. Istnieje wiele pytań w szczególności natury prawnej, związanych z praktycznymi szczegółami funkcjonowania EUWT, które nie były do tej pory nigdzie w naszych warunkach omawiane.
- *Założenie wspólnego podmiotu prawnego obok istniejącej struktury.* Oznacza to utrzymanie istniejącej struktury euroregionu i założenie wspólnego podmiotu prawnego, na który zostałyby przeniesione tylko niektóre, faktycznie wspólne działania i uprawnienia oraz minimalny budżet. Byłby to projekt pilotażowy i swego rodzaju podmiot „na próbę“. Euroregion praktycznie wypróbowałby, co oznacza stworzenie, a przede wszystkim funkcjonowanie wspólnego podmiotu, jak funkcjonuje zarządzanie wspólnym budżetem, struktury decyzyjne i mechanizmy. Ten podmiot mógłby również zdobyć cenne doświadczenia, realizując wspólny projekt finansowany z UE. Gdyby model ten się sprawdził, to na wspólny podmiot można by przenieść stopniowo kolejne uprawnienia.
  - Taka procedura łączy w sobie zalety pierwszych dwóch modeli: minimalizuje ryzyko, również w przypadku braku sukcesu związanego z założeniem EUWT zostaje zachowana istniejąca struktura, która może uprawnienia przeniesione na EUWT ponownie przyjąć na siebie. W razie teoretycznego niepowodzenia poszczególne stowarzyszenia "ręczą" tylko ograniczonymi środkami wniesionymi do wspólnego podmiotu oraz poświęconym czasem i zaangażowaniem.
  - Wadą może być stosunkowo długi proces tworzenia pełnowartościowego wspólnego podmiotu prawnego.

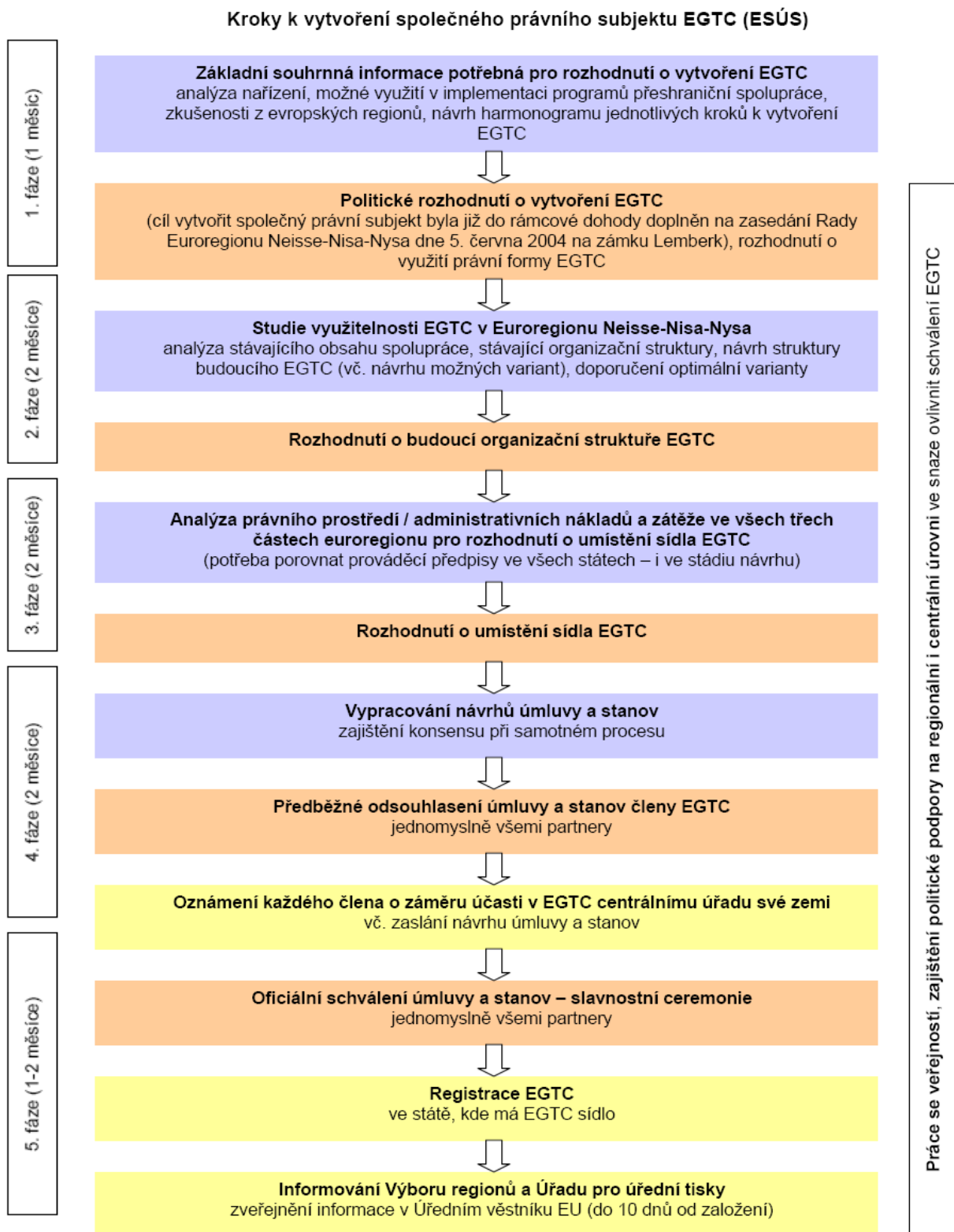
Zalety i wady poszczególnych wariantów przedstawiono w poniższej tabeli:

Warianty zastosowania EUWT		
Wariant	Zalety	Wady

Warianty zastosowania EUWT		
Utrzymanie istniejącego modelu	<ul style="list-style-type: none"> • minimalne ryzyko • sprawdzony model współpracy 	<ul style="list-style-type: none"> • „zakonserwowanie“ istniejącego stanu • ograniczenie dalszego rozwoju w niektórych dziedzinach • rezygnacja z jednego głównego celu ERN
Zastąpienie istniejącej struktury	<ul style="list-style-type: none"> • większa transgraniczność • trwałość • mocniejszy status prawny • potencjał do wzmocnienia pozycji we wdrażaniu programów UE 	<ul style="list-style-type: none"> • brak doświadczeń • duże ryzyko • wiele niewyjaśnionych kwestii prawnych
Wspólny podmiot prawny obok istniejącej struktury	<ul style="list-style-type: none"> • minimalizacja ryzyka • częściowe korzystanie z zalet wspólnego podmiotu prawnego 	<ul style="list-style-type: none"> • bardziej wydłużony proces tworzenia pełnowartościowego wspólnego podmiotu prawnego

11 Zalecane dzialania – propozycja zastosowania EUWT w Euroregionie Neisse-Nisa-Nysa

Proces zalozenia EUWT wymaga glębszej analizy i poszukiwania optymalnego wariantu jego struktury organizacyjnej i funkcjonowania. Dlatego proponuję następujące, nawiązujące na siebie, dzialania:

Legenda:

Přípravné kroky

Rozhodnutí

Procedurální kroky

Niniejsze opracowanie stanowi pierwsze z tych działań. W celu przyspieszenia całego etapu niniejsze opracowanie obejmuje już konkretną propozycję zastosowania EUWT w ERN. W celu realizacji kolejnych działań przygotowawczych autor zaleca złożenie projektu do Funduszu Małych Projektów, co zapewni finansowanie poszczególnych działań i ich jakościowe przygotowanie. Niemniej jednak proces można realizować również bez wsparcia finansowego, z własnych źródeł ERN, by nie tracić czasu.

Ze względu na to, że jest to projekt pilotażowy, w zakresie którego nie ma jak na razie żadnych doświadczeń, autor proponuje stworzenie równoległej struktury przy utrzymaniu istniejących części narodowych. Na wspólny podmiot warto by oddelegować tylko te działania, które można efektywniej realizować na tym szczeblu transgranicznym. Na te działania powinien zostać przeznaczony również odpowiedni (nie zbyt wysoki) wspólny budżet.

Merytoryczne ukierunkowanie EUWT

Na podstawie przeprowadzonej analizy autor zaleca zastosowanie rozporządzenia w sprawie EUWT w celu stworzenia wspólnego podmiotu prawnego, którego podstawowym zadaniem byłaby realizacja wspólnych celów euroregionu (przede wszystkim wspólnego regionu planistycznego (strategii rozwoju), realizacja wspólnych projektów, koordynacja wspólnych działań, itp.), czyli tych działań, które wg zasady subsydiarności można wykonywać efektywniej na wspólnym (transgranicznym) poziomie. Oddelegowanie zadań byłoby każdorazowo kwestią jednomyślniej decyzji podjętej przez wszystkie trzy strony. Jako najbardziej stosowne wydaje się obecnie *opracowanie wspólnej transgranicznej strategii rozwoju Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa*, co wymaga ścisłej koordynacji. Strategia będzie opracowywana przede wszystkim w grupach roboczych, czyli również ich koordynacja mogłaby stanowić przedmiot działalności wspólnego podmiotu.

Członkowie-założyciele EUWT

W istocie są 2 możliwości, jak rozwiązać członkostwo w EUWT:

- członkami będą poszczególni członkowie wszystkich części euroregionu: stowarzyszeń, obecnie tworzących Euroregion Neisse-Nisa-Nysa,
- członkami będą istniejące 3 stowarzyszenia (czyli 3 narodowe części ERN).

Jako że lista członków musi być zawarta już w konwencji, która podlega zatwierdzeniu przez dane państwa członkowskie (jak również jej późniejsza jakakolwiek zmiana), wydaje się korzystniejsze, aby członkami - założycielami były stowarzyszenia narodowe. Drugim argumentem jest już sprawdzony obecny model dwustopniowego podejmowania decyzji, który będzie w ten sposób skopiowany.

Nazwa EUWT

EUWT, który jest rejestrowane na terenie Republiki Czeskiej, powinno zgodnie z właściwymi przepisami prawa zawierać w nazwie „Evropské seskupení pro územní spolupráci“ lub skrót „ESUS“. Dlatego też nazwa mogłaby przybrać postać jednego z poniższych wariantów:

- Euroregion Neisse-Nisa-Nysa, evropské seskupení pro územní spolupráci (Euroregion Neisse-Nisa-Nysa, europejskie ugrupowanie współpracy terytorialnej);
- ESUS Euroregion Neisse-Nisa-Nysa (EUWT Euroregion Neisse-Nisa-Nysa);
- Euroregion Neisse-Nisa-Nysa, ESUS (Euroregion Neisse-Nisa-Nysa, EUWT).

Siedzina EUWT

Siedzibą EUWT mógłby być Liberec, Republika Czeska, ponieważ jest to siedziba wspólnego sekretariatu Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa. Niemniej jednak będzie to decyzja polityczna.

Organy

Zgodnie z artykułem 10 rozporządzenia w sprawie EUWT (Struktura EUWT) ugrupowanie ma co najmniej poniższe organy:

- *zgromadzenie*, składające się z przedstawicieli członków (zgromadzenie to mogłoby mieć taki sam skład, jak trójstronna Rada Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa);
- *dyrektora*, reprezentującego EUWT i działającego w jego imieniu (dyrektor byłby mianowany i odwoływany przez zgromadzenie).

Statut może regulować powołanie kolejnych organów z jasno określonymi kompetencjami. Takimi organami mogłyby być *sekretariat*, w którego skład wchodziłby dyrektor i kolejnych dwóch pracowników delegowanych przez pozostałe dwie strony ERN, które nie nominowały dyrektora.

Budżet EUWT

Budżet powinien być adekwatny do działań, które zostaną oddelegowane na EUWT. Powinien obejmować komponent bieżący (pokrycie kosztów działalności) oraz komponenty operacyjne (budżet przeznaczony na wykonywanie specyficznych działań – np. realizację projektów). Budżet co roku zatwierdza zgromadzenie EUWT. Na początek autor proponuje alokowanie minimalnego budżetu, który zapewniłby funkcjonowanie EUWT i pokrył w szczególności koszty działalności wspólnego biura, koszty podróży pracowników, koszty przygotowania i realizacji pierwszego projektu EUWT, koszty promocji itp. Każda strona wniosłaby taką samą część (np. w wysokości kilku tysięcy EUR). Pytaniem jest, czy pracownicy byłiby opłacani z budżetu EUWT, czy byłiby tylko oddelegowani do pracy w EUWT, pozostając pracownikami stowarzyszeń narodowych (taka możliwość też istnieje). Niemniej jednak w celu zdobycia praktycznych doświadczeń w zakresie funkcjonowania EUWT byłoby korzystne posiadanie wspólnych pracowników.

Procesy decyzyjne

Procesy decyzyjne EUWT mogłyby kierować się takimi samymi zasadami, jakie obecnie funkcjonują w euroregionie. Konkretnie zaś procesy te należy opisać w statucie EUWT.

Wspólny personel

Jedną z ewentualnych wartości EUWT jest możliwość angażu wspólnego personelu. Nie chodzi tylko o oddelegowanie pracownika przez każde stowarzyszenie do EUWT, ale przede wszystkim o to, aby osoby te *wspólnie* pracowały w jednym biurze i prowadziły sprawy oddelegowane na EUWT (przynajmniej przez kilka dni w tygodniu). Tylko w ten sposób można osiągnąć ścisłą koordynację i komunikację pomiędzy pracownikami. Wymieniono już możliwość oddelegowania pracowników z instytucji członkowskich EUWT lub zatrudnienia personelu bezpośrednio w EUWT.

Język roboczy

Kwestia języka stanowi również bardzo ważny element funkcjonowania EUWT. W zasadzie we wspólnych strukturach istnieją 2 podejścia, które nie stawiają w gorszej sytuacji żadnej ze stron:

- pracownicy posiadają przynajmniej podstawową komunikacyjną znajomość języka partnerów, przy czym każdy mówi w swoim języku;
- wybiera się inny język, którym rozmawiają wszyscy pracownicy (najbardziej rozpowszechnionym jest język angielski).

Powyżej opisano propozycję podstawowych parametrów EUWT, które należy rozważyć i które są konieczne do podjęcia decyzji politycznej w sprawie utworzenia EUWT. Następnym krokiem powinno być sporządzenie konwencji i statutu oraz ewentualnie dalszych analiz niezbędnych do ustalenia, jak będzie funkcjonowało EUWT. Samo przygotowanie konwencji i statutu (ewentualnie przepisów wewnętrznych) otworzy kolejne kwestie a ich opracowywanie powinno odbywać się w ramach ścisłej współpracy przyszłych członków EUWT.

12 Zakończenie

Europejskie Ugrupowanie Współpracy Terytorialnej to instrument prawny, oparty na realnym konkretnym zapotrzebowaniu, jakie odczuwają w szczególności regiony transgraniczne. Pomimo, iż przeznaczone jest do współpracy terytorialnej jako takiej, jego charakter przemawia przede wszystkim za zastosowaniem we współpracy transgranicznej. Zdaniem autora, niepodważalny jest fakt, iż EUWT może być w konkretnych przypadkach dużą korzyścią.

Tak samo, jak skomplikowany był etap samego zatwierdzenia rozporządzenia, gdzie ścierały się różne interesy poszczególnych aktorów, skomplikowana będzie również faza realizacji. Nadal będzie zależało, w jakim stopniu przede wszystkim szczebel centralny i regionalny oraz lokalny zechcą i będą w stanie się porozumiewać. Jest to więc wyzwanie dla wszystkich zaangażowanych aktorów.

EUWT stanowi dla realizacji celów Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa najlepszy instrument prawny.

Od politycznej decyzji polityków lokalnych i regionalnych będzie zależało, czy wykorzystają ten instrument. Badania ankietowe pokazały, że stworzenie wspólnego podmiotu prawnego popierane jest po wszystkich stronach ERN.

Najbardziej realnym wydaje się wariant stworzenia równoległej struktury przy zachowaniu istniejących struktur. Na wspólny podmiot warto by oddelegować tylko te działania, które można efektywniej realizować na tym poziomie transgranicznym. Na te działania powinien zostać przeznaczony również odpowiedni (nie zbyt wysoki) wspólny budżet. Zaproponowano podstawowe parametry takiego ugrupowania.

Załączniki

- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1082/2006 w sprawie europejskiego ugrupowania współpracy terytorialnej (EUWT) – w języku czeskim
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1082/2006 w sprawie europejskiego ugrupowania współpracy terytorialnej (EUWT) – w języku niemieckim
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1082/2006 w sprawie europejskiego ugrupowania współpracy terytorialnej (EUWT) – w języku polskim
- Ustawa 154/2009 Dz.U. zmieniająca ustawę nr 248/2000 Dz.U. w sprawie wspomagania rozwoju regionalnego z późniejszymi zmianami, ustawa nr 218/2000 Dz.U. o zasadach budżetowych i zmianie niektórych ustaw (zasady budżetowe) z późniejszymi zmianami i ustawa nr 89/1995 Dz.U. o państwowej służbie statystycznej z późniejszymi zmianami – czeskie narodowe prowidze do wdrażania rozporządzenia EUWT.

Literatura

KOMISJA EUROPEJSKA (2001): *European Governance – a white paper (COM(2001) 428 final)*. http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/en/com/2001/com2001_0428en01.pdf.

INTERACT (2008) : *Interact Handbook on European Grouping of Territorial Cooperation (EGTC) – What use for European Territorial Cooperation Programmes and Projects?*. Wiedeń: INTERACT Point Managing Transition and External Cooperation.

RADA EUROPY (1980): *Europejska Konwencja Ramowa o współpracy transgranicznej pomiędzy wspólnotami i władzami terytorialnymi (European Outline Convention on transfrontier Co-operation between territorial Communities or Authorities)*, Konwencja nr 106 (SbMS 94/00, dział 39): http://www.radaevropy.cz/dokumenty/Sm00_094.pdf.

RHODES, R (1996): *The new governance: governing without government. Political Studies*, Vol. 44, s. 652.

DZIENNIK URZĘDOWY UNII EUROPEJSKIEJ – EUR-LEX (2006): *Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1080/2006 z dnia 5 lipca 2006 r. dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1783/1999*. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:210:0001:0011:CS:PDF>.

DZIENNIK URZĘDOWY UNII EUROPEJSKIEJ – EUR-LEX (2005): *Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr (EUWT)*. http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/cs/oj/2006/l_210/l_21020060731cs00190024.pdf.

DZIENNIK URZĘDOWY UNII EUROPEJSKIEJ – EUR-LEX (2005): *Stanowisko Komitetu Regionów do projektu Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącego stworzenia Europejskiego stowarzyszenia współpracy transgranicznej (ESWT) (2005/C 71/11)*: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2005:071:0046:0053:CS:PDF>.

KOMITET REGIONÓW (2008): *Fiche: EGTC state of play (update: 21 April 2008)*. http://cor.ip.lu/COR_cms/ui/ViewDocument.aspx?siteid=default&contentID=1b032689-c654-491c-9bbf-2816b7f94dcf.

KOMITET REGIONÓW (2006): *Perspektywy współpracy terytorialnej oraz europejskie ugrupowanie współpracy terytorialnej (EUWT): strategia polityczna i działania wspierające Komitetu Regionów – Komunikat wyjaśniający*: http://cor.ip.lu/migrated_data/CoR_EGTC_322_2006_CS.pdf.

KOMITET REGIONÓW (2007): *The European Grouping of Territorial Cooperation (EGTC) – CdR 117/2007 (Study)*. Brusel.

EUROREGION
NEISSE NISA NYSA

EVROPSKÁ UNIE
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
PŘEKRAČUJEME HRANICE

Projekt je spolufinancován z ERDF (Evropského fondu regionálního rozvoje Fond mikroprojektů Cíl 3 OPPS 2007-2013) prostřednictvím Euroregionu Nisa. "Překračujeme hranice"